

POLITIKA SREDNJEG PRSTA

Cilj zakona o građanskom partnerstvu jeste da obezbedi pravno priznavanje porodičnog života dva lica istog pola, kao i uživanje prava koja se vezuju za njihov privatni i porodični život, i to pod uslovima koji su nediskriminatorno određeni u odnosu na položaj bračnih i vanbračnih partnera. Ovaj cilj je utemeljen u garancijama dostojanstva ličnosti, slobodnog razvoja ličnosti, poštovanja privatnog i porodičnog života, te zabrani diskriminacije, a što je propisano Ustavom Republike Srbije, Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, sa pripadajućim odlukama Evropskog suda za ljudska prava i Zakonom o zabrani diskriminacije.

Nažalost, "Osnove" za izradu nacрта zakona o istopolnim zajednicama ne prate ovu elementarnu pravno-političku logiku koja odlikuje demokratske zajednice. Naime, one su nastale na temelju [Modela zakona o građanskom partnerstvu](#), a ne na uporednim iskustvima, kao što se to neosnovano tvrdi, pri čemu je Model zakona izmenjen na nesavestan i nekompetentan način.

Ove arbitrarne izmene rezultirale su brojnim greškama, odnosno nedostacima, među kojima se ističu sledeće dve grupe:

I Materijalne greške kojima se suštinski snižava nivo poštovanja prava u odnosu na rešenja Modela zakona.

II Formalne greške, odnosno nedostaci koji imaju pravno-sistemski, nomotehnički i jezički karakter.

U daljem tekstu će uz upućivanje na nedostatke pojedinih rešenja biti obrazložena potreba njihovog uklanjanja, a zatim i predlog adekvatnog zakonskog rešenja.

I MATERIJALNE (SUŠTINSKE) GREŠKE

1. **Nepoštovanje temeljnih prava i diskriminacija: Načela (čl. 4.)**

A. Nedostaci:

- a) Nije propisano načelo poštovanja dostojanstva partnera;
- b) Nije propisana obaveza poštovanja i zaštite rodnog identiteta partnera.

B. Obrazloženje:

- a) Pravo na poštovanje dostojanstva ličnosti je neophodno propisati zbog sledećih razloga:
  - Radi se o opštem ustavnom jemstvu (čl. 23.);
  - Dostojanstvo LGBTIQ osoba leži u osnovi borbe za njihova prava. Dostojanstvo ličnosti je direktno suprotno osećanju stida i poniženja;
  - Adresati obaveze poštovanja dostojanstva partnera su drugi partner i sva treća lica sa kojima se partner nalazi u odnosu, i to u javnoj i privatnoj sferi svog života;
  - U osnovama se implicira obaveza poštovanja dostojanstva samo u odnosu između partnera, a ne i šire, i to neopravdanim korišćenjem sinonima u istoj rečenici ("poštovanje"

i "uvažavanje"), što predstavlja diskriminaciju partnera u vezi sa uživanjem ovog ustavnog jemstva, a s obzirom na to da Ustav kaže da su svi dužni da poštuju i štite dostojanstvo ličnosti;

b) Pravo na poštovanje i zaštitu rodnog identiteta je neophodno propisati zbog sledećih razloga:

- Ustav RS jemči svakome pravo na slobodan razvoj ličnosti (čl. 23). Pitanje rodnog identiteta LGBTIQ osoba veoma često predstavlja središnje pitanje razvoja njihove ličnosti, kao i razvoja njihovog odnosa sa drugim ljudima u javnoj i privatnoj sferi, i zbog toga je neophodno propisati da se rodni identitet partnera poštuje i štiti kako unutar, tako i izvan partnerske zajednice;

- Razvoj odnosa sa drugim ljudima štiti se na osnovu čl. 8. Evropske konvencije o ljudskim pravima i to pred Evropskim sudom za ljudska prava, a nepoštovanje ovog prava od strane zakonodavca i to na osnovu ličnog svojstva lica, predstavlja diskriminatorno postupanje;

- Zabrana diskriminacije po osnovu rodnog identiteta iz čl. 6. Osnova ne može da zameni pravo na poštovanje i zaštitu rodnog identiteta. Kao i u drugim oblastima, zabrana diskriminacije se vezuje za garancije pojedinih prava i sloboda, dakle nema funkciju zamene ovih prava i sloboda. Da bi zabrana diskriminacije u uživanju prava na rodni identitet bila delotvorna neophodno je pre svega izričito priznati ovo pravo. Dakle, propuštanje da se obezbedi delotvorna zabrana diskriminacije po osnovu rodnog identiteta, samo po sebi predstavlja diskriminatorno postupanje.

C) Predlog zakonskog rešenja:

a) "Građansko partnerstvo se zasniva na načelima ravnopravnosti, poštovanja dostojanstva, međusobnog pomaganja i uvažavanja partnera".

b) "Rodni identitet partnera se poštuje i štiti".

2. Diskriminacija: Zaštita od porodičnog nasilja (čl. 5.)

A. Nedostaci:

a) Zabranjuje se samo nasilje unutar istopolne zajednice, umesto da se propiše pravo na zaštitu od nasilja u široj porodici;

b) Propisuje se da se sprečavanje i zaštita od nasilja u istopolnoj zajednici sprovodi u skladu sa postojećim zakonodavstvom u oblasti zaštite od porodičnog nasilja, ali se ne propisuje da partner ima status člana porodice.

B. Obrazloženje:

a) Porodično nasilje može poticati ne samo od drugog partnera, već i od drugih članova porodice izvan partnerske zajednice, na primer nasilje koje potiče od roditelja jednog partnera, a usmereno je prema drugom partneru;

b) Potpuna zaštita od nasilja unutar partnerske zajednice, kao ni u odnosu partnera sa drugim članovima porodice ne može se ostvariti prostim upućivanjem na postojeće zakonodavstvo ako se izričito ne propiše da partner ima status člana porodice. Na primer, prema postojećim zakonskim rešenjima, zaštita od nasilja u porodici ne može se ostvariti u odnosu između partnera i roditelja drugog partnera. Tek na osnovu zakonskog priznanja ovog statusa može da se predvidi primena čl. 3. Zakona o sprečavanju nasilja u porodici i drugih relevantnih propisa. Propuštanje da se partnerima zakonski obezbedi status člana

porodice predstavlja diskriminatorno postupanje jer se oni time stavljaju u neravnopravan položaj u odnosu prema drugim članovima porodice.

C) Predlog zakonskog rešenja:

a) "Partner ima pravo na zaštitu od nasilja u porodici".

b) "Partner, odnosno bivši partner, ima status člana porodice i uživa istu zaštitu od nasilja u porodici kao supružnik, odnosno bivši supružnik, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje sprečavanje nasilja u porodici i odredbama drugih zakona kojima se obezbeđuje zaštita od nasilja u porodici".

3. **Diskriminacija: Smetnje za registraciju (čl. 8.)**

A. Nedostaci:

Ne propisuje se da je smetnja za registraciju partnerstva odsustvo slobodno izražene volje partnera, kao i slučaj kad se radi o licima koja se već nalaze u vanbračnoj zajednici ili neregistrovanom partnerstvu, odnosno licima između kojih postoji odnos starateljstva ili hraniteljstva. Iako se odnos starateljstva ne navodi kao smetnja za registraciju, u čl. 23. se ništavost partnerstva vezuje upravo za ovaj uslov koji nije propisan.

B. Obrazloženje:

a) Ne može se pravno dopustiti registracija partnerstva ako se u postupku registracije utvrdi da nema slobodno izražene volje za registraciju oba partnera, jer se partnerstvo registruje upravo na osnovu slobodno izražene volje. Isto se kaže i u Porodičnom zakonu kad se radi o sklapanju braka (čl. 24);

b) Ne može se pravno dopustiti registracija partnerstva ako se u postupku registracije utvrdi da je jedan od partnera već zasnovao vanbračnu zajednicu ili je u neregistrovanom partnerstvu iz istih razloga iz kojih se zabranjuje i registracija u slučaju kad je jedan od partnera u braku ili registrovanom partnerstvu;

c) Ne može se pravno dopustiti registracija partnerstva između lica koja se nalaze u odnosu lične zavisnosti jer bi se time omogućilo iskorišćavanje ovog odnosa;

d) Propuštanje obezbeđivanje pravne zaštite partnerima, odnosno trećim licima iz tač. a) do c), predstavlja diskriminatorno postupanje prema prema ovim licima u odnosu na pravni tretman partnera, odnosno trećih lica u propisivanju ostalih smetnji za registraciju.

C. Predlog zakonskog rešenja:

"Građansko partnerstvo se ne može registrovati ako postoji jedna od sledećih smetnji:

a) lice se već nalazi u građanskom partnerstvu, braku ili vanbračnoj zajednici;

b) radi se o licima između kojih postoji odnos starateljstva ili hraniteljstva;

c) ne postoji slobodna volja jednog od partnera".

4. **Diskriminacija: Shodna primena drugih zakona (čl. 9.)**

A. Nedostaci:

a) Ne propisuje se shodna primena odredbi o uslovima za zaključenje braka iz zakona kojim se uređuju porodični odnosi, na pitanja vezana za uslove za registraciju, što je tema ovog odeljka, već na pitanja "u vezi sa regulisanjem istopolne zajednice" uopšte određena;

b) Neposredno povezano sa nedostatkom navedenim pod a), nema pravila o shodnoj primeni propisa o uslovima za sklapanje braka stranih državljana pred organima vlasti Republike Srbije.

B. Obrazloženje:

Zabrana diskriminacije po osnovu državljanstva se mora poštovati i u ovoj oblasti zakonskog regulisanja, što znači da stranci koji nameravaju da registruju građansko partnerstvo moraju imati isti pravni položaj kao stranci koji nameravaju da sklope brak.

C. Predlog zakonskog rešenja:

"Na sva pitanja vezana za uslove za registraciju građanskog partnerstva koja nisu uređena ovim zakonom, shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuju porodični odnosi koje se odnose na uslove za zaključenje braka.

Na sva pitanja vezana za uslove za registraciju građanskog partnerstva stranih državljana shodno se primenjuje i zakon kojim se propisuju uslovi za sklapanje braka stranih državljana pred organima vlasti Republike Srbije".

5. **Diskriminacija: Prijava namere za zaključenje zajednice (čl. 10.)**

A: Nedostaci: Bez uporišta u sistemskom zakonu koji uređuje porodične odnose, propisuje se da partneri "prijavljaju nameru za zaključenje zajednice", a pri tom se ne precizira da se ova "namera" može "prijaviti" usmeno ili pismeno.

B. Obrazloženje:

a) S obzirom na to da se radi o pravilima koja se odnose na pokretanje postupka registracije, potrebno je ispravno kvalifikovati radnju kojom se pokreće postupak, a to može biti samo podnošenje "zahteva" za registraciju partnerstva. Na isti način Porodični zakon govori o "zahtevu za sklapanje braka", oslanjajući se pri tome na odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak (čl. 291. i 292.);

b) U vezi sa obrazloženjem pod a), potrebno je izričito propisati da ovaj zahtev može da se podnese usmeno na zapisnik ili pisanim putem, kao što je to rečeno i u Porodičnom zakonu kad se radi o zahtevu za sklapanje braka (čl. 292.) Time bi se obezbedila zaštita procesnih prava partnera na nediskriminatoran način.

c) Odredbe Zakona o matičnim knjigama koji u delu koji se odnosi na matične knjige venčanih govori o prijavi namere za zaključenje braka (čl. 56.), ne bi trebalo prenositi u deo zakona koji govori o postupku "sklapanja istopolne zajednoće" jer ove odredbe ne uređuju postupak sklapanja braka, koji bi, kao što je rečeno pod a), trebalo urediti u skladu sa odredbama Porodičnog zakona.

C. Predlog zakonskog rešenja:

"Lica koja nameravaju da registruju partnerstvo podnose usmeni ili pismeni zahtev za registraciju matičaru opštine na čijoj teritoriji žele da se registruju.

O usmenom zahtevu matičar sačinjava zapisnik."

6. **Diskriminacija: Pravila o dostavljanju izveštaja o registrovanom partnerstvu (nedostaju)**

A. Nedostaci: U osnovama se ne propisuje obaveza dostavljanja izveštaja o registrovanom partnerstvu stranog državljanina.

B. Obrazloženje: Pravila o obavezi dostavljanja izveštaja, kao i o posledičnom obaveštavanju organu države čiji je partner državljanin, propisana su Porodičnim zakonom. Ova pravila bi se mogla primenjivati, ali na modifikovan način i to u cilju sprečavanja dostavljanja obaveštenja organu strane države u slučaju kad se može očekivati da bi partner stranog državljanstva bio izložen nepovoljnom tretmanu u svojoj matičnoj državi i to zbog registrovanja građanskog partnerstva. Ako se ova pravila ne propišu, partner stranog državljanstva se diskriminiše, a s obzirom na to da se radi o školskom primeru posredne diskriminacije.

C. Predlog zakonskog rešenja:

" Dostavljanje izveštaja o registrovanom partnerstvu

Ako je mesto rođenja partnera različito od mesta registracije, matičar bez odlaganja dostavlja izveštaj o registraciji nadležnom organu opštine na kojoj je partner rođen.

Ako je partner strani državljanin, matičar bez odlaganja dostavlja izveštaj o registraciji ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa, koje na osnovu dostavljenog izveštaja obaveštava o registrovanom partnerstvu diplomatsko-konzularno predstavništvo zemlje čiji je on državljanin.

Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa ne dostavlja obaveštenje iz stava 2. ovog člana ako je partner koji je strani državljanin zahtevao da se obaveštenje ne dostavi diplomatsko-konzularnom predstavništvu zemlje čiji je on državljanin.

Zahtev iz stava 3. ovog člana registrovani partner dužan je da opravda tvrdnjom da bi u zemlji čiji je državljanin mogao biti izložen progonu ili drugim teškim posledicama zbog registrovanja građanskog partnerstva.

Zahtev iz stava 3. ovog člana partner predaje neposredno matičaru nakon čina registracije, a matičar je obavezan da ga dostavi nadležnom ministarstvu zajedno sa izvodom iz registra."

7. Diskriminacija: Ništavost zajednice (čl. 19, 20. i 23.)

A. Nedostaci:

a) Propisano je da je zajednica ništava ako nije "sklopljena" u cilju ostvarivanja zajednice porodičnog života, iako prethodno nije propisano da ovaj cilj predstavlja uslov za "sklapanje" zajednice;

b) Nije propisano da je zajednica ništava ako je partner u vreme registracije već bio u vanbračnoj zajednici ili neregistrovanom partnerstvu, što odgovara nedostatku koji je naveden pod tačkom 3. ovog teksta;

c) Nije propisano da je zajednica ništava ako se radi o partnerima koji su se u vreme registracije nalazili u odnosu hraniteljstva, što odgovara nedostatku koji je naveden pod tačkom 3. ovog teksta

d) Diskriminatorno postupanje navedeno pod tač. 3 ovog teksta neposredno se vezuje i za ovu grupu nedostataka.

B. Obrazloženje:

a) Kao i kad se radi o drugim razlozima za ništavost, načelo zakonitosti zahteva da se prvo propiše uslov za registraciju partnerstva, a nakon toga i pravna posledica u slučaju kad ovaj uslov nije ostvaren, a to je ništavost partnerstva. Na ovaj način i Porodični zakon propisuje cilj bračne zajednice u čl. 16, a zatim i ništavost braka ako nije sklopljen u cilju ostvarivanja zajednice života u čl. 32;

b) i c) S obzirom na to da je neophodno propisati uslove naveden u tački 3. ovog teksta, mora se propisati i ništavost partnerstva u slučaju kad ovi uslovi nisu ispunjeni, kao i kad se radi o drugim razlozima za ništavost.

C. Predlog zakonskog rešenja:

"Registrovano partnerstvo je ništavo:

(a) ako nije registrovano u cilju ostvarivanja zajednice života partnera, osim ako je zajednica života partnera naknadno uspostavljena;

(b) ako je registrovano za vreme trajanja vanbračne zajednice ili neregistrovanog partnerstva jednog partnera, osim ako je ranija vanbračna zajednica ili neregistrovano partnerstvo prestalo;

(c) ako su se registrovala lica koja se nalaze u odnosu starateljstva ili hraniteljstva."

8. Diskriminacija: Opšta prava i obaveze partnera (čl. 30)

A. Nedostaci:

a) Bez pravnog opravdanja se opšta zaštita privatnog i porodičnog života svodi na ograničenu zaštitu "privatnosti porodičnog života";

b) Ne propisuje se pravo na održavanje ličnih međusobnih odnosa partnera;

c) Ne propisuje se pravo partnera na održavanje ličnih odnosa sa maloletnom decom drugog partnera.

B. Obrazloženje:

a) Evropska konvencija o ljudskim pravima štiti pravo svakog lica na poštovanje privatnog i porodičnog života (čl. 8.). Radi se o dva zaštićena dobra, a ne o jednom kao kad se koriste reči "privatnost porodičnog života". U skladu sa tumačenjem Konvencije od strane Evropskog suda za ljudska prava, neophodno je obezbediti poštovanje i privatnog i porodičnog života partnera i to kako u privatnoj tako i javnoj sferi njihovih odnosa sa drugim ljudima. Takođe, prema stavu Evropskog suda, poštovanje privatnog i porodičnog života obezbeđuje slobodan razvoj ličnosti pojedinca, kao i razvoj njegovog odnosa sa drugim članovima porodice (partneri i deca), te drugim licima. Ova sveobuhvatna zaštita prava partnera se u Osnovama neopravdano sužava na zaštitu privatnosti porodičnog života, što predstavlja samo jedan segment poštovanja njihovog privatnog i porodičnog

života. Najzad, ovo rešenje iz Osnova je diskriminatorno jer istopolnim partnerima i deci koja sa njima žive obezbeđuje niži nivo zaštite privatnog i porodičnog života u odnosu na heteroseksualne partnere i decu koja sa njima žive.

b) Pravo na održavanje ličnih odnosa između partnera je neophodno garantovati na najopštiji način jer se radi o jednom od najvitalnijih aspekata poštovanja ličnog i porodičnog života, i to kako u u privatnoj, tako i javnoj sferi njihovih odnosa sa drugim ljudima (u privatnosti doma, ali i na javnim i drugim mestima izvan doma). U tom smislu, propuštanje da se propiše pravo na održavanje ličnih odnosa između partnera, predstavlja diskriminatorno postupanje, kao što je navedeno pod a);

c) Pravo partnera na održavanje ličnih odnosa sa maloletnom decom drugog partnera je neophodno garantovati već s obzirom na proklamovani cilj nastanka istopolne zajednice, a to je ostvarivanje zajednice porodičnog života, ali i u kontekstu važenja čl. 8. Evropske konvencije i poštovanja odluka Evropskog suda u primeni navedenih jemstava privatnog i porodičnog života. U tom smislu, propuštanje da se propiše pravo na održavanje ličnih odnosa između partnera i deteta drugog partnera, predstavlja diskriminatorno postupanje, kao što je navedeno pod a).

C. Predlog zakonskog rešenja:

"Partneri imaju pravo na poštovanje njihovog privatnog i porodičnog života, a posebno pravo na održavanje ličnih međusobnih odnosa i na međusobno zajedništvo.

Partneri imaju pravo na održavanje ličnih odnosa i sa maloletnom decom drugog registrovanog partnera sa kojima ih vezuje posebna bliskost, osim ako ovo pravo nije ograničeno sudskom odlukom."

9. **Diskriminacija: Prava u slučaju lišenja slobode (čl. 31.)**

A. Nedostatak: Predviđa se da se istopolni partneri izjednačavaju sa bračnim drugovima u pogledu uživanja prava na održavanje ličnih odnosa u slučaju kad je jedan partner pritvoren ili se nalazi na izdržavanju kazne zatvora, ali se lista ovih prava bez ikakovog opravdanja sužava na tri prava, i to na primanje paketa, na posete i na posete u posebnim proistorijama, iako je lista prava bračnih drugova koja su propisana posebnim propisima u ovoj oblasti bitno šira i uključuje na primer i pravo na posetu porodici izvan ustanove, prava u slučaju premeštanja u drugu ustanovu, prava u slučaju ugrožavanja života i zdravlja u ustanovi i dr.

B. Obrazloženje: Navedeni nedostatak predstavlja primer diskriminatornog tretmana istopolnih partnera u odnosu na bračne partnere i zbog toga se mora otkloniti.

C. Predlog zakonskog rešenja:

"Ako je partner učesnik u krivičnom postupku ili se nalazi na izdržavanju kazne zatvora ili mere bezbednosti, drugi partner ima sva prava kao i bračni drug, na osnovu shodne primene odredaba zakona kojima se uređuje krivična odgovornost, krivični postupak i izvršenje krivičnih sankcija."

10. **Diskriminacija: Bolničko lečenje (čl. 32.)**

A. Nedostatak: Predviđa se da se istopolni partneri izjednačavaju sa bračnim drugovima i to samo u pogledu uživanja prava na održavanje ličnih odnosa u slučaju kad se jedan partner nalazi na bolničkom lečenju, pri čemu se ovo pravo bez ikakvog opravdanja ograničava na pravo na posetu.

B. Obrazloženje: Navedeni nedostatak predstavlja primer diskriminatornog tretmana istopolnih partnera u odnosu na bračne partnere i zbog toga se mora otkloniti obezbeđivanjem uživanja prava koja se ne vezuju samo za bolničko lečenje, već za široku listu prava u slučaju bolesti partnera.

C. Predlog zakonskog rešenja:

"U slučaju bolesti jednog partnera, drugi partner ima pravo da bude obavešten o njegovoj bolesti i zdravstvenom stanju, toku lečenja i drugim činjenicama koje se tiču zdravstvenog stanja, pravo da učestvuje u donošenju odluka u pogledu izbora medicinskog tretmana, pravo da ga posećuje u toku bolničkog lečenja, kao i druga prava koja pripadaju bračnim drugovima, na osnovu shodne primene zakona kojima se uređuju odnosi u ovoj oblasti."

11. Diskriminacija: Izdržavanje (čl. 35. i 36)

A. Nedostaci:

- a) Nije propisano da partneri imaju obavezu međusobnog izdržavanja, već samo da je izdržavanje pravo i dužnost partnera;
- b) Nije propisana безусловna obaveza partnera da izdržava dete drugog partnera;
- c) Nije propisano da se obaveza partnera odnosi samo na maloletno dete drugog partnera.
- d) Nije propisana obaveza punoletnog deteta da izdržava drugog partnera.

B. Obrazloženje:

- a) Kad se propisuje pravo i obaveza mora se naznačiti beneficijar i adresat prava i obaveze, a u cilju obezbeđivanja pravne sigurnosti.
- b) Postavljanje uslova za izdržavanje deteta drugog partnera, a naime da nema srodnika deteta koji su dužni da ga izdržavaju, dovelo bi do diskriminacije ovog deteta u odnosu na položaj pastorka koji je regulisan Porodičnim zakonom (čl. 159.), a prema kome očuh, odnosno maćeha imaju безусловnu obavezu njegovog izdržavanja.
- c) Porodični zakon (čl. 159.), propisuje obavezu izdržavanja navedenu pod b) samo u odnosu na maloletno dete, te bi ovo rešenje trebalo preuzeti u cilju izjednačavanja položaja deteta koje živi u istopolnoj zajednici sa položajem deteta prema očuhu, odnosno maćehi. U suprotnom, postupa se diskriminatorno.
- d) Porodični zakon (čl. 159.), propisuje da je punoletno dete dužno da izdržava očuha, odnosno maćehu, te bi ovo rešenje trebalo preuzeti u cilju izjednačavanja položaja partnera sa položajem očuha, odnosno maćehi. U suprotnom, postupa se diskriminatorno.

C. Predlog zakonskog rešenja:

"Partneri su dužni da se uzajamno izdržavaju.

Maloletno dete jednog partnera ima pravo na izdržavanje i od drugog partnera.

Partner koji je nesposoban za rad, a nema dovoljno sredstava za izdržavanje, ima pravo na izdržavanje od punoletnog deteta drugog partnera srazmerno njegovim mogućnostima,

osim ako bi prihvatanje zahteva za izdržavanje predstavljalo očiglednu nepravdu za pastorka."

12. Diskriminacija: Druga pravila o izdržavanju (nedostaju)

A. Nedostaci: nema pravila koja se odnose na pitanja kriterijuma za određivanje izdržavanja, načina određivanja i visine izdržavanja, trajanja izdržavanja, kao ni potpunih pravila o prestanku izdržavanja.

B. Obrazloženje: sva ova pitanja je neophodno urediti zbog toga što su ona od naročitog značaja za imovinsku sigurnost partnera. U suprotnom, postupa se diskriminatorno jer se ne obezbeđuje isti nivo zaštite imovinske sigurnosti partnera u odnosu na nivo zaštite imovinske sigurnosti bračnih drugova koji je propisan u Porodičnom zakonu.

C. Predlog zakonskih rešenja:

"Kriterijumi za određivanje izdržavanja

(1) Izdržavanje se određuje prema potrebama poverioca i mogućnostima dužnika izdržavanja, pri čemu se vodi računa o minimalnoj sumi izdržavanja.

(2) Potrebe poverioca izdržavanja zavise od njegovih godina, zdravlja, obrazovanja, imovine, prihoda, kao i drugih okolnosti od značaja za određivanje izdržavanja.

(3) Mogućnosti dužnika izdržavanja zavise od njegovih prihoda, mogućnosti za zaposlenje i sticanje zarade, njegove imovine, njegovih ličnih potreba, obaveze izdržavanja drugih lica, kao i drugih okolnosti od značaja za određivanje izdržavanja.

(4) Minimalna suma izdržavanja predstavlja sumu koju kao naknadu za hranjenike, odnosno za lica na porodičnom smeštaju, periodično utvrđuje ministarstvo nadležno za porodičnu zaštitu, u skladu sa zakonom.

Način određivanja i visina izdržavanja

(1) Izdržavanje se određuje u novcu, a može biti određeno i na drugi način, prema sporazumu partnera.

(2) Izdržavanje može biti određeno u fiksnom mesečnom novčanom iznosu ili u procentu od redovnih mesečnih novčanih primanja dužnika izdržavanja, u kom slučaju procenat ne može biti manji od 15% niti veći od 50% redovnih mesečnih novčanih primanja dužnika izdržavanja, umanjenih za poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje.

(3) Visina izdržavanja može se smanjiti ili povećati ako se promene okolnosti na osnovu kojih je doneta odluka o izdržavanju.

Trajanje izdržavanja

(1) Izdržavanje može trajati određeno ili neodređeno vreme.

(2) Izdržavanje partnera ne može trajati duže od pet godina nakon prestanka registrovanog partnerstva, odnosno zajednice života, a izuzetno se može produžiti ako postoje naročito opravdani razlozi koji sprečavaju poverioca izdržavanja da radi.

Prestanak izdržavanja

(1) Izdržavanje prestaje kada istekne vreme trajanja izdržavanja, kao i smrću poverioca ili dužnika izdržavanja.

(2) Izdržavanje može da prestane kada poverilac izdržavanja stekne dovoljno sredstava za izdržavanje, odnosno kada dužnik izdržavanja izgubi mogućnost za davanje izdržavanja ili davanje izdržavanja postane za njega očigledno nepravično.

(3) Nakon prestanka registrovanog partnerstva, odnosno zajednice života, obaveza izdržavanja prestaje kad poverilac izdržavanja sklopi brak, zasnuje vanbračnu zajednicu, registruje novo partnerstvo ili zasnuje novo neregistrovano partnerstvo.

Shodna primena drugih zakona

Na sva pitanja vezana za izdržavanje koja nisu uređena ovim zakonom, shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuju porodični odnosi koje se odnose na izdržavanje bračnih drugova."

13. Diskriminacija: Zajednička imovina (čl. 40)

A. Nedostaci:

- a) Ne propisuje se da u zajedničku imovinu ulazi i imovina stečena korišćenjem prava intelektualne svojine;
- b) Ne propisuje se da partneri upravljaju i raspoložu zajedničkom imovinom zajednički i sporazumno;
- c) Ne propisuje se način deobe zajedničke imovine;
- d) Ne propisuje se shodna primena drugih propisa na pitanja imovinskih odnosa partnera.

B. Obrazloženje:

- a) Potrebno je preuzeti pravilo o zajedničkoj imovini bračnih drugova iz Porodičnog zakona (čl. 173.), a koje se odnosi na imovinu stečenu korišćenjem prava intelektualne svojine, i to, prvo, da bi se na nesporan način ovo pitanje rešilo, i drugo, da bi se u ovom pitanju obezbedio istovetan položaj bračnih drugova i istopolnih partnera;
- b) Potrebno je preuzeti opšte pravilo o upravljanju i raspolaganju zajedničkom imovinom bračnih drugova iz Porodičnog zakona (čl. 174.), i to, prvo, da bi se na nesporan način ovo pitanje rešilo, i drugo, da bi se u ovom pitanju obezbedio istovetan položaj bračnih drugova i istopolnih partnera;
- c) Potrebno je preuzeti osnovna pravila o deobi zajedničke imovine bračnih drugova iz Porodičnog zakona (čl. 177. i dalje), i to, prvo, da bi se na nesporan način ovo pitanje rešilo, i drugo, da bi se u ovom pitanju obezbedio istovetan položaj bračnih drugova i istopolnih partnera;
- d) S obzirom na to da Porodični zakon propisuje veći broj pravila koja se odnose na imovinske odnose bračnih drugova, potrebno je propisati njihovu shodnu primenu i na imovinske odnose istopolnih partnera, a posebno u cilju izjednačavanja njihovog pravnog položaja.

C. Predlog zakonskih rešenja:

- a) "Imovina stečena korišćenjem prava intelektualne svojine u toku trajanja partnerstva predstavlja zajedničku imovinu";
- b) "Zajedničkom imovinom partneri upravljaju i raspoložu zajednički i sporazumno";
- c) "Deoba zajedničke imovine može se izvršiti za vreme trajanja partnerstva i posle njegovog prestanka.

Partneri mogu izvršiti deobu zajedničke imovine zaključenjem sporazuma o deobi zajedničke imovine koji mora biti overen kod notara.

Ako se partneri ne sporazumeju, deobu imovine vrši sud (sudska deoba), na osnovu shodne primene odredbi o deobi zajedničke imovine bračnih drugova iz zakona kojim se uređuju bračni odnosi";

- d) "Na sva pitanja vezana za imovinske odnose registrovanih partnera koja nisu uređena ovim zakonom, shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuju porodični odnosi koje se odnose na imovinske odnose bračnih drugova".

14. Diskriminacija: Neregistrovana istopolna zajednica (čl. 65. do 67.)

A. Nedostaci:

- a) Propisuje se priznavanje neregistrovane istopolne zajednice pod uslovom da "traje najmanje tri godine";
- b) Propisuje se izjednačavanje "neformalne istopolne zajednice" sa registrovanom istopolnom zajednicom, osim kad se radi o "pravu na preuzimanje prezimena drugog partnera";
- c) Propisuje se izjednačavanje "neformalne istopolne zajednice" sa vanbračnom zajednicom u pogledu prava iz većeg broja oblasti pravnog regulisanja.

B. Obrazloženje:

- a) Propisivanjem uslova koji se odnosi na tri godine diskriminišu se istopolni partneri u odnosu na vanbračne partnere jer Porodični zakon priznaje vanbračnu zajednicu kao trajniju zajednicu života bez određivanja "trajanja" te zajednice (čl. 4.);
- b) Prema opštim pravilima, svako lice ima pravo na promenu imena, što uključuje i pravo partnera da "preuzme" prezime drugog partnera. U tom smislu, navedena zabrana preuzimanja prezimena predstavlja diskriminaciju neregistrovanih partnera u odnosu na sva ostala lica;
- c) Izjednačavanje "neformalne istopolne zajednice" sa vanbračnom zajednicom podrazumeva nametanje diskriminatornog položaja istopolnim partnerima u slučajevima u kojima u pojedinim oblastima pravnog regulisanja licima koja se nalaze u vanbračnoj zajednici nije obezbeđen isti pravni tretman kao i bračnim drugovima.

C. Predlog zakonskih rešenja:

- a) "Građansko partnerstvo je i trajnija zajednica porodičnog života dva punoletna lica istog pola koja nije registrovana pred nadležnim organom javne vlasti, a koja ispunjava uslove za pravno priznanje propisane ovim zakonom (dalje: neregistrovano partnerstvo)

Trajnija zajednica porodičnog života dva lica istog pola priznaje se i štiti kao neregistrovano partnerstvo na osnovu samog zakona, pod uslovima koji važe za registraciju građanskog partnerstva".;

b) i c) "Neregistrovano partnerstvo se izjednačava sa registrovanim partnerstvom u pogledu prava i obaveza partnera".

II FORMALNE GREŠKE, ODNOSNO NEDOSTACI

U analizi formalnih grešaka, odnosno nedostataka korišćen je tekst "Osnova", pri čemu su greške i nedostaci navedeni u komentaru na svaki član.

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ НАЦРТА ЗАКОНА О ИСТОПОЛНИМ ЗАЈЕДНИЦАМА

Komentar:

Potrebno je uneti redni broj i naslov odeljka koji sadrži članove 1. do 6, i to tako što će se navesti sledeće: "I Uvodne odredbe"

Садржина закона

Члан 1.

Овим законом уређују се истополне заједнице два лица истог пола, основна начела регулисања, склапање и престанак, поступак и услови за регистрацију такве заједнице, дејства и правне последице регистрације, начин престанка заједнице, имовински односи и заштита од насиља у заједници,

Komentari:

1. Neprecizno određena sadržina zakona;
2. Sadržina zakona nije određena na sveobuhvatana način, što znači da postoje teme koje nisu pomenute;
3. Prestanak zajednice se pominje dva puta bez ikakvog razloga;
4. Iako se u čl. 7. i dalje govori o "sklapanju" zajednice, u čl. 1. se ne kaže "dejstva i pravne posledice sklapanja", već se koristi termin "registracija";
5. Suprotno pravilima pravopisa, rečenica se završava zarezom, a ne tačkom, a ova greška je bila prisutna i u prethodne dve verzije istog teksta.

Појам истополне заједнице

Члан 2.

Истополна заједница је заједница породичног живота два пунолетна лица истог пола која је регистрована пред надлежним органом јавне власти у складу са одредбама овог закона.

Komentari:

1. Potrebno je na kraju odredbe reći da se radi o registrovanoj istopolnoj zajednici, i to korišćenjem sledećih reči u zagradi "dalje: registrovana zajednica".

2. Čudi korišćenje reči "registrovana", umesto reči "sklopljena", a s obzirom na to da se u članu 7. i dalje govori o "sklapanju", a ne "registraciji";

3. U ovaj član potrebno je uneti i pojam neregistrovane zajednice i to zbog potrebe poštovanja pravno-logičkog pravila koje kaže da viši pravni pojam nužno obuhvata sve niže pravne pojmove na koje se odnosi, a s obzirom na to da se i neregistrovana istopolna zajednica podvodi pod pojam istopolne zajednice i to tako što se suštinski određuje kao zajednica porodičnog života dva punoletna lica istog pola.

Употреба родно осетљивог језика

Члан 3.

Термини који се користе у овом закону и прописима који се доносе на основу њега, а који имају родно значење, изражени у граматичком мушком роду, подразумевају граматички женски и мушки пол лица на које се односе.

Кomentari:

1. Nema potrebe koristiti precrtane reči jer one nemaju dodatnu normativnu vrednost, a u skladu sa nomotehničkim načelom ekonomičnosti izražavanja u definisanju pravnih pravila;

2. Nije jasno zašto se u istoj rečenici koriste reči "gramatički rod" i "gramatički pol", da li se pravi i koja razlika između dve kategorije;

3. Potrebno je jednostavnije i preciznije reći, kao što je to učinjeno u Modelu: "Izrazi koji se u ovom zakonu koriste u muškom rodu, podrazumevaju iste izraze u ženskom rodu."

Начело равноправности

Члан 4.

Истополна заједница се заснива на начелима равноправности, узajамног поштовања, међусобног помагања и уважавања партнера.

Кomentari:

1. Naslov člana ne odgovora njegovoj sadržini jer ova odredba ne propisuje samo jedno načelo (načelo ravnopravnosti), već više načela, te je potrebno promeniti naslov tako da glasi: "Načela";

2. Bez potrebe se u istoj rečenici ponavljaju sintagme koje imaju isto značenje, a naime "uzajamno poštovanje" i "međusobno uvažavanje";

3. Potrebno je izričito propisati načelo poštovanja dostojanstva partnera (v. obrazloženje u tekstu koji se odnosi na suštinske nedostatke);

4. Potrebno je izričito propisati načelo poštovanja i zaštite rodnog identiteta partnera (v. obrazloženje u tekstu koji se odnosi na suštinske nedostatke);

Заштита од насиља

Члан 5.

Забрањен је сваки облик насиља у истополној заједници.

Спречавање и заштита од свих облика насиља у истополној заједници, спроводи се у складу са законом којим се уређује заштита од насиља у породици.

Коментари:

1. Naslov člana ne odgovora njegovoj sadržini jer se radi o zaštiti od porodičnog nasilja, a ne od nasilja uopšte, a s obzirom na to da se u odredbi govori o nasilju koje se dešava unutar istopolne zajednice, dakle, između dva partnera koji se nalaze u porodičnoj zajednici, te je zbog toga potrebno promeniti naslov tako da glasi: "Zaštita od porodičnog nasilja";

2. Jezički je neopravdano reći da se "sprečavanje i zaštita sprovodi"; sprovode se propisi ili lica čija se sloboda kretanja ograničava;

3. Postoji centralni zakon koji uređuje sprečavanje nasilja u porodici, kao i drugi zakoni koji uređuju posebne aspekte zaštite od nasilja u porodici, te bi u ovoj odredbi upućivanje trebalo izričito vezati za sve ove zakone i to na sledeći način: "u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje sprečavanje nasilja u porodici i odredbama drugih zakona kojima se obezbeđuje zaštita od nasilja u porodici";

4. Potrebno je obezbediti daleko širu zaštitu od porodičnog nasilja (v. obrazloženje u tekstu koji se odnosi na suštinske nedostatke).

Забрана дискриминације

Члан 6.

Забрањена је свака непосредна и посредна дискриминација по основу истополне заједнице, сексуалне оријентације и родног идентитета истополних партнера.

Коментари:

1. Zakon o zabrani diskriminacije izričito kaže da se diskriminacija vrši na osnovu ličnog svojstva lica. "Istopolna zajednica" se jezički, logički i pravno ne može podvesti pod pojam ličnog svojstva. Dakle, potrebno je reći da je zabranjena diskriminacija "na osnovu pravnog statusa partnera u istopolnoj zajednici";

2. Nije potrebno reći da se radi o "istopolnim partnerima" jer se istopolna zajednica već odredila kao zajednica dva lica istog pola, što znači da je dovoljno koristiti reč "partner".

СКЛАПАЊЕ ИСТОПОЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Коментар:

Potrebno je uneti redni broj ispred naslova odeljka.

Члан 7.

Истополна заједница склапа се сагласношћу воља два лица истог пола пред надлежним органом, у складу са овим законом.

Коментари:

1. Nedostaje naslov člana;

2. U odredbi je potrebno izričito reći da se zajednica sklapa u cilju ostvarivanja zajednice porodičnog života jer ovaj cilj predstavlja neophodan uslov za pravno priznavanje, odnosno punovažnost zajednice; drugim rečima, ništava je zajednica koja nije sklopljena u navedenom cilju, a da bi se to istaklo u delu koji se odnosi na razloge ništavosti (čl. 19.), mora se cilj zajednice prethodno propisati kao uslov za njenu punovažnost, što se može učiniti na pozitivan način u ovom članu ili na negativan način u sledećem članu;

3. Nije potrebno koristiti reči "u skladu sa ovim zakonom" jer se radi o odredbi kojom se započinje određivanje pravnog režima sklapanja zajednice, a takođe jer je to već rečeno u čl. 2, što znači da ove reči nemaju nikakvu dodatnu normativnu vrednost.

Сметње за склапање истополне заједнице

Члан 8.

Истополна заједница не може се склопити ако:

- 1) је једно од лица неспособно за расуђивање;
- 2) су лица различитог пола;
- 3) је једно од лица млађе од 18 година;
- 4) је једно од лица у браку или **регистрованој** истополној заједници;
- 5) ако су лица крвни сродници у правој линији,
- 6) ако су лица рођена браћа, рођене сестре, браћа, односно сестре по оцу или мајци, стриц и синовац, ујак и сестрић, тетка и братаница, тетка и сестричина, деца истог пола рођене браће и сестара, те деца истог пола браће и сестара по оцу или мајци.

Сродство засновано усвојењем (адоптивно сродство) представља сметњу за склапање истополне заједнице на исти начин као и крвно сродство.

Истополну заједницу не могу склопити тазбински сродници у првом степену праве линије: очух и пасторак, те маћеха и пасторка.

Коментари:

1. Bez opravdanja nije propisana smetnja koja se odnosi na nedostatak slobodne volje partnera, iako je u Porodičnom zakonu ovaj nedostatak propisan kao smetnja za sklapanje braka;

2. Bez opravdanja nisu propisane smetnje koje se odnose na to da se lica nalaze u neregistrovanom građanskom partnerstvu, vanbračnoj zajednici ili u odnosu starateljstva, odnosno hraniteljstva (v. obrazloženje u tekstu koji se odnosi na suštinske nedostatke).

Сходна примена других закона

Члан 9.

На питања **у вези са регулисањем истополне заједнице која нису посебно уређена овим законом, сходно се примењују одредбе закона којим се уређују породични односи.**

На питања у вези са заштитом од дискриминације истополних партнера сходно се примењују одредбе закона којим се уређује забрана дискриминације.

На чување и обнову личних података у регистру истополних заједница, сходно се примењују одредбе закона којим се уређују матичне књиге.

Komentari:

1. U ovom odeljku je potrebno uputiti na shodnu primenu samo onih odredbi zakona koji uređuje porodične odnose koje se odnose na uslove za sklapanje braka, a ne na sve odredbe ovog zakona, jer najveći deo tih odredbi nisu od pravnog značaja za sklapanje zajednice;

2. Neopravdano se shodna primena odredbi zakona koji uređuje porodične odnose vezuje za sva "pitanja u vezi sa regulisanjem istopolne zajednice", a s obzirom da su u ovom odeljku sadržane odredbe koje se odnose samo na sklapanje zajednice, a ne i na druga pitanja "regulisanja istopolne zajednice";

3. Nema upućivanja na propise od značaja za sklapanja braka stranih državljana pred organima vlasti Republike Srbije (v. obrazloženje u tekstu koji se odnosi na suštinske nedostatke);

4. Potrebno je izbrisati st. 2. jer se ne odnosi na pitanja od značaja za sklapanje zajednice, već na primenu zakona o zabrani diskriminacije, a u ovom odeljku se ne govori o zabrani diskriminacije;

5. Potrebno je izbrisati st. 3. jer se ne odnosi na pitanja od značaja za sklapanje zajednice, već na zaštitu ličnih podataka, a u ovom odeljku se ne govori o zaštiti ličnih podataka;

Пријава намере за склапање истополне заједнице

Члан 10.

Лица која намеравају да склопе истополну заједницу подносе пријаву за склапање истополне заједнице органу локалне самоуправе надлежном за вођење регистра истополних заједница.

Уз пријаву, особе из става 1 овог члана подносе извод из матичне књиге рођених за сваког од њих, а кад је то потребно, и друге исправе.

Komentari:

1. Pitanje na koje se odnosi naslov člana i st. 1. potrebno je regulisati na isti način na koji je to učinjeno u Porodičnom zakonu (v. obrazloženje u tekstu koji se odnosi na suštinske nedostatke);

2. Potrebno je neposredno reći da se zahtev podnosi matičaru, a ne organu lokalne samouprave...;

3. U stavu 2. nije opravdano obavezivati partnere da podnesu izvod iz matične knjige rođenih i druge исправе jer je matičar dužan da te исправе pribavi po službenoj dužnosti, te je zbog toga potrebno reći da oni "mogu" da prilože ove исправе;

4. U stavu 2. neophodno je dodati da strani državljanin ima obavezu da priloži putnu исправу, odnosno ličnu kartu za strance ako je poseduje;

5. Posle stava 2. potrebno je dodati sledeću odredbu: "Partner koji je ranije bio u braku ili registrovanom partnerstvu, podnosi i dokaz da je prethodni brak, odnosno registrovano partnerstvo prestalo, osim ako je ova činjenica upisana u matičnu knjigu rođenih, odnosno registar građanskog partnerstva."

6. Posle stava 2. potrebno je dodati i sledeću odredbu: "Partner koji je strani državljanin prilaže pisani dokaz da nije u bračnoj zajednici odnosno drugom registrovanom partnerstvu".

Провера испуњености услова за склапање истополне заједнице

Члан 11.

~~На основу изјава лица која желе да склопе истополну заједницу, приложених исправа, а по потреби и на други начин, службеник органа локалне самоуправе надлежног за вођење регистра истополних заједница (у даљем тексту: матичар) утврђује да ли су испуњени услови за склапање партнерства.~~

Ако утврди да нису испуњени услови за склапање истополне заједнице ~~прописани овим законом~~, матичар ће усмено саопштити подносиоцима пријаве да не могу склопити истополну заједницу и разлоге због којих се истополна заједница не може склопити.

У року од **три дана** од саопштења из става 2. овог члана, матичар доноси решење о одбијању пријаве за склапање заједнице, ~~које се доставља подносиоцима пријаве у складу са законом који уређује општи управни поступак.~~

Против решења о одбијању пријаве за склапање истополне заједнице подносиоци пријаве могу изјавити жалбу министарству надлежном за породичну заштиту у року од 15 дана од дана пријема решења.

Коментари:

1. Naslov iznad člana odgovara sadržini samo prva dva stava, te ga je potrebno promeniti tako da glasi: "Razmatranje zahteva";
2. Precrtane reči u prvom, drugom i trećem stavu nemaju dodatnu normativnu vrednost;
3. Nema opravdanja propisivati rok od tri dana. Kratki rokovi se propisuju kad se radi o postupku koji je zakonom određen kao hitan, što ovde nije učinjeno, niti bi bilo opravdano učiniti. Zbog toga je potrebno zadržati rok od 8 dana, kao što je to propisano i u Porodičnom zakonu.

Одређивање датума и часа склапања истополне заједнице

Члан 12.

Датум и час склапања истополне заједнице одређује матичар у споразуму са лицима која желе да склопе истополну заједницу.

Коментар:

Naslov člana bi trebalo skratiti tako da glasi: "Datum i čas sklapanja istopolne zajednice".

Повлачење пријаве за склапање заједнице

Члан 13.

Ако се један или обе особе који су поднели пријаву за закључење заједнице не појаве у договорено време, а изостанак не оправдају, сматраће се да је пријава повучена.

Коментар:

Naslov člana ne odgovara njegovoj sadržini; naslov bi trebalo da glasi: "Pretpostavka o povlačenju prijave".

Čin склапања истополне заједнице

Члан 14.

Истополна заједница се склапа пред матичарем, на свечан начин, у службеној просторији пригодно уређеној за ту намену.

Изузетно, матичар може дозволити да се заједница региструје и на другом **прикладном месту**, ако то партнери захтевају и за то наведу оправдане разлоге.

Склапању истополне заједнице присуствују будући партнери, два сведока и матичар.

Сведок приликом регистравања истополне заједнице може бити свако пословно способно лице.

Кomentari:

1. "Čin"склапања из овог člana се не може правно одвојити од "postupka" склапања из следећег člana, те је зато потребно спојити два člana у један;

2. У ст. 2. није одређено шта се сматра "другим прикладним местом", те је због тога на крају овог става потребно додати следеће речи из Породичног закона: "ако се обезбеде услови у погледу свећаног изгледа просторије и ако се тиме не вређа достојанство čина регистрације".

Поступак склапања истополне заједнице

Члан 15.

Склапање истополне заједнице почиње утврђивањем идентитета будућих партнера.

Матичар **проверава** да ли су склапању истополне заједнице **приступили** подносиоци **пријаве** и да ли су испуњени законом прописани услови за склапање истополне заједнице.

Кад утврди **да су испуњени услови за склапање истополне заједнице** и да нема приговора, матичар упознаје будуће партнере са одредбама овог закона о њиховим правима и дужностима, узима изјаве партнера о пристанку на **регистрацију** истополне заједнице, а затим проглашава да је истополна заједница склопљена.

Кomentari:

1. Без икаквог оправдања се правило о утврђивању идентитета из ст. 1. понавља у ст. 2;

2. Без икаквог оправдања се правило о испуњености услова из ст. 2. понавља у ст. 3;

3. Потребно је прописати да је матичар дужан да поднесе "извештај" о томе да су испуњени услови за регистрацију, као што је то прописано у Породичном закону кад се ради о склапању брака, а не да је дужан да утврди да партнери испуњавају услове, јер је то већ учињено у контексту примене чл. 11;

4. Заšto се у ст. 3. говори о пристанку на "регистрацију", а не на "склапање", иако се у наставку исте реченице користе речи "склопљена заједница"?

5. Након проглашења матичар је дужан да "упита" партнере "како гласи њихов споразум о презимену", као што је то прописано Породичним законом код склапања брака, те је због тога на овом месту потребно додати одредбе о презимену партнера које су садржане у чл. 34.

Упис **склопљене истополне заједнице** у регистар истополних заједница

Члан 16.

Истополну заједницу матичар уписује у регистар истополних заједница, **истог дана** кад је заједница склопљена, што партнери, сведоци и матичар потврђују својим потписима.

Партнерима се издаје извод из регистра истополних заједница одмах по склапању истополне заједнице.

Коментари:

1. Precrtane reči iz naslova nemaju dodatnu normativnu vrednost;
2. Potrebno je reći da se zajednica upisuje u registar nakon sprovedenih prethodnih radnji u postupku (čl. 15.), ako se već želi precizirati kad se upis vrši, te je zato neopravdano reći "istog dana";
3. Neophodno je da matičar upiše zajednicu i u matične knjige rođenih oba partnera, kao što se to kaže u Porodičnom zakonu kad se radi o sklapanju braka, te je zbog toga potrebno dodati poseban stav o tome nakon stava 2.
4. Izvod se izdaje posle potpisivanja iz st. 1, a ne "odmah po sklapanju" zajednice iz čl. 15;
5. Potrebno je dodati i odredbe o dostavljanju izveštaja (v. obrazloženje u tekstu koji se odnosi na suštinske nedostatke).

ПРЕСТАНАК ИСТОПОЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Коментар:

Potrebno je uneti redni broj ispred naslova odeljka.

Начини престанка **истополне заједнице**

Члан 17.

Истополна заједница престаје смрћу партнера, ~~проглашењем несталог партнера умрлим~~, поништењем и раскидом.

~~Ако је партнер проглашен умрлим, истополна заједница престаје даном који је правоснажном одлуком суда утврђен као дан његове смрти.~~

Коментари:

1. Precrtane reči nemaju dodatnu normativnu vrednost;
2. Proglašenje lica umrlim se izjednačava sa smrću lica, prema opštim pravilima.
3. Neophodno je dodati stav koji precizira da su ništavost i rušljivost zajednice razlozi za njeno poništenje da bi se mogla shvatiti veza između čl. 17. i odredbi o ništavosti i rušljivosti.
4. Neophodno je propisati da neregistrovana zajednica prestaje smrću i faktičkim prestankom zajednice, jer i ova zajednica ulazi u pojam istopolne zajednice, a posebno s obzirom na to da u delu koji govori o neregistrovanoj zajednici nema pravila o njenom prestanku.

Ништавост истополне заједнице

Komentari:

1. Precrtane reči nemaju dodatnu normativnu vrednost;
2. Jedan član ne može imati dva različita naslova;
3. Pod zajednički naslov "ništavost" trebalo bi uneti sve odredbe koje su sadržane u čl. 18-23, u skladu sa načelom ekonomičnosti izražavanja.

Истоветност полова, изјава воље и надлежност

Члан 18.

Истополна заједница је ништава ако су је склопила лица различитог пола, ако изјаве воље партнера нису биле потврдне или ако истополна заједница није склоплена пред матичарем.

Заједница живота

Члан 19.

Истополна заједница је ништава ако није склоплена ради остваривања заједнице живота партнера.

Истополна заједница између лица из става 1. овог члана неће се поништити ако је заједница живота партнера накнадно успостављена.

Komentar:

U skladu sa načelom ekonomičnosti izražavanja, potrebno je dva stava spojiti u jedan na sledeći način: "Istopolna zajednica je ništava ako nije sklopljena u cilju ostvarivanja zajednice života partnera, osim ako je zajednica života partnera naknadno uspostavljena".

Ранија истополна заједница

Члан 20.

Истополна заједница је ништава ако је склоплена за време трајања раније склопљене истополне заједнице или брака једног или оба партнера.

Истополна заједница неће се поништити ако су раније склоплена истополна заједница или брак у међувремену престали.

Komentari:

1. Potrebno je navesti da je razlog za ništavost i ranija vanbračna zajednica, odnosno ranija neregistrovana istopolna zajednica;
2. U skladu sa načelom ekonomičnosti izražavanja, potrebno je dva stava spojiti u jedan na sledeći način: "Istopolna zajednica je ništava ako je sklopljena za vreme trajanja ranijeg braka ili druge zajednice jednog partnera, osim ako je raniji brak ili ranija zajednica u međuvremenu prestala".

Неспособност за расуђивање

Члан 21.

Истополна заједница је ништава ако га је склопило лице које је у време склапања истополне заједнице било неспособно за расуђивање.

Ако лице из става 1. овог члана накнадно постане способно за расуђивање, истополна заједница је рушљива.

Коментар:

1. Umesto reči "ga" potrebno je upisati reč "ju";
2. U skladu sa načelom ekonomičnosti izražavanja, potrebno je dva stava spojiti u jedan na sledeći način: "Istopolna zajednica je ništava ako ju je sklopilo lice nesposobno za rasuđivanje, osim ako je ovo lice naknadno postalo sposobno za rasuđivanje, u kom slučaju je zajednica rušljiva".

Сродство

Члан 22.

Истополна заједница је ништава ако су га међусобно склопили крвни, адоптивни или тазбински сродници између којих није дозвољено склапање истополне заједнице.

Коментар:

Umesto reči "ga" potrebno je upisati reč "je".

Старатељство

Члан 23.

Истополна заједница је ништава ако су га међусобно склопили старатељ и штићеник.

Коментар:

1. Potrebno je propisati ništavost zajednice i u slučaju kad je sklopljena između lica u odnosu hraniteljstva;
2. U naslovu člana je potrebno dodati reči "i hraniteljstvo".

Рушљивост ~~истополне заједнице~~

Коментари:

1. Precrtane reči nemaju dodatnu normativnu vrednost;
2. Jedan član ne može imati dva različita naslova.

Принуда

Члан 24.

Истополна заједница је рушљива ако је на њено склапање партнер пристао под принудом.

Принуда постоји када је други партнер или неко трећи силом или претњом изазвао оправдан страх код партнера и када је он због тога пристао на склапање истополне заједнице.

Страх се сматра оправданим када се из околности види да је угрожен живот, тело или друго значајно добро једног или другог партнера односно трећег лица.

Коментари:

1. Da bi se izbegao dvostruki naslov iznad ovog člana, potrebno je formulisati naslov tako da glasi: "Rušljivost u slučaju prinude";

2. U st. 3, potrebno je uneti zarez pre reči "odnosno".

Заблуда

Члан 25.

Истополна заједница је рушљива када је на њено склапање партнер пристао у заблуди о личности другог партнера или о некој његовој битној особини.

Заблуда о личности постоји када је партнер мислио да склапа истополну заједницу са једним лицем, а склопио је истополну заједницу са другим лицем (заблуда о физичкој личности), односно када је склопио истополну заједницу са лицем са којим је желео, али то лице није оно за које се издавало (заблуда о грађанској личности), а партнер који је у заблуди не би склопио истополну заједницу да је за то знао.

Заблуда о некој битној особини постоји када се ради о таквој особини због које партнер који је у заблуди не би склопио истополну заједницу да је за њу знао.

Коментар:

U skladu sa promenom naslova u prethodnom članu, potrebno je formulisati naslov tako da glasi: "Rušljivost u slučaju zablude";

Раскид истополне заједнице

Члан 26.

Истополна заједница се може раскинути у поступку пред судом (~~судеки раскид истополне заједнице~~), а изузетно и пред матичарем (~~споразумни раскид истополне заједнице~~).

Коментар:

Ne može se matičaru poveriti posao raskida zajednice. Da bi ovlašćeno lice, odnosno organ vlasti postupao u odnosu na jedno pravno pitanje, uključujući i pitanje vansudskog raskida zajednice, neophodno je propisati ovlašćenje lica, odnosno nadležnost organa, kao i pravila postupka. S obzirom da to nije učinjeno u ovom ili drugom zakonu, potrebno je izbrisati precrtane reči.

Судски раскид истополне заједнице

Члан 27.

Поступак за судски раскид истополне заједнице може се покренути тужбом или споразумним предлогом партнера за раскид истополне заједнице.

Партнер може тужбом тражити раскид истополне заједнице ако су односи у истополној заједници озбиљно и трајно поремећени или кад се из других разлога не може остварити сврха заједнице.

Суд ће раскинути истополну заједницу на основу споразума партнера о раскиду истополне заједнице.

Споразум о раскиду обавезно садржи писмени споразум о деоби заједничке имовине.

Кomentar:

1. U skladu sa načelom ekonomičnosti izražavanja, potrebno je čl. 26. i 27. spojiti u jedan član;

2. Sporazum partnera iz st. 3. bi trebalo da uputi na nemogućnost ostvarenja svrhe zajednice, a s obzirom na temeljno pravilo da je svrha upravo ostvarivanje zajednice porodičnog života.

Споразумни раскид истополне заједнице

Члан 28.

~~Изузетно, истополна заједнице може се раскинути давањем споразумне изјаве партнера код матичара, под условом да у тој заједници не живи малолетно дете и да партнери немају заједничку имовину.~~

Кomentar:

Potrebno je izbrisati ovaj član, u skladu sa kometarom na čl. 26.

Достављање одлуке суда матичару

Члан 29.

Одлуку о поништењу, односно раскиду истополне заједнице суд доставља матичару, ради уписа у регистар истополних заједница, по правилу у електронској форми.

Кomentari:

1. Sudsku odluku je neophodno dostaviti matičaru i radi upisa u matične knjige rođenih;
2. Sudsko poništenje se prvi i jedini put pominje u ovom tekstu upravo u ovom članu. Za razliku od raskida zajednice, pitanje poništenja se ne reguliše posebnim pravilima, što predstavlja nedostatak koji je potrebno otkloniti shodnim preuzimanjem sledećih pravila iz Modela:

"Тужба за поништење регистрованог партнерства због ништавости

Tužbu za poništenje registrovanog partnerstva iz uzroka predviđenih članom xxx. ovog zakona, mogu podneti registrovani partneri, lica koja imaju pravni interes da registrovano partnerstvo bude poništeno i javni tužilac.

Na osnovu tužbe iz st. 1. ovog člana sud može poništiti registrovano partnerstvo i nakon njegovog prestanka.

Pravo na podizanje tužbe za poništenje registrovanog partnerstva iz st. 1. ovog člana ne zastareva.

Tužba za poništenje registrovanog partnerstva zbog prinude ili zablude

Registrovani partner koji je zaključio registrovano partnerstvo pod prinudom ili u zabludi može podneti tužbu za poništenje registrovanog partnerstva u roku od godinu dana od dana kad je prinuda prestala ili kad je saznao za zabludu.

Tužba za poništenje rušljivog registrovanog partnerstva zbog nesposobnosti za rasuđivanje

Registrovani partner koji nije bio sposoban za rasuđivanje u trenutku zaključenja registrovanog partnerstva, a naknadno postane sposoban za rasuđivanje, može podneti tužbu za poništenje registrovanog partnerstva u roku od godinu dana od dana prestanka nesposobnosti za rasuđivanje, odnosno od dana pravnosnažnosti sudske odluke o vraćanju poslovne sposobnosti."

3. Uz ova pravila, potrebno je preuzeti i sledeća pravila iz Modela:

"Prava naslednika

Pravo na tužbu za poništenje i raskid registrovanog partnerstva ne prelazi na naslednike registrovanih partnera.

Naslednici registrovanog partnera mogu nastaviti već započeti postupak u cilju utvrđivanja da je postojao osnov za poništenje registrovanog partnerstva, odnosno raskida i sporazumnog raskida registrovanog partnerstva.

Shodna primena drugih zakona

Na sva pitanja vezana za postupak za poništenje i raskid registrovanog partnerstva koja nisu uređena ovim Zakonom, shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuju porodični odnosi koje se odnose na poništenje i razvod braka."

ПРАВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ИСТОПОЛНЕ ЗЈЕДНИЦЕ

Komentar:

Potrebno je uneti redni broj ispred naslova odeljka.

Општа права и обавезе

Члан 30.

Партнери **истополне заједнице** споразумно и заједнички одлучују о свим питањима од значаја за заједнички живот.

Партнери **истополне заједнице** имају право на заштиту приватности породичног живота и право на међусобно заједништво.

Партнери **истополне заједнице** имају обавезу међусобног помагања и пружања неге и помоћи у случају болести.

Партнери **истополне заједнице** имају једнака **процесна** права и процесни положај у свим судским и управним поступцима као и **брачни** супружници.

Komentari:

1. Ne može se koristiti sintagma "partner istopolne zajednice", a umesto nje u ovom i svim drugim članovima je potrebno koristiti reč "partner", i to iz sledećih razloga:

a) Ova sintagma opterećuje tekst jer se pretpostavlja se da se radi o partneru, odnosno partnerima koji se nalaze u istopolnoj zajednici, što znači da se reč "partner" ne može shvatiti drugačije, te zato nije ni potrebno isticati ovo svojstvo partnera u čl. 30. i dalje;

b) U prethodnim članovima ova sintagma se nije koristila, pa se postavlja pitanje zbog čega je započeto sa njenim korišćenjem tek u delu teksta koji započinje sa čl. 30?

c) Ova sintagma se ne koristi na principijelno jedinstven način u delu teksta koji započinje sa čl. 30 - u nekim članovima se koristi, a u drugima ne, već se umesto nje koristi termin "partner", dok se u nekim članovima koristi dva puta, čak u istoj rečenici, a u nekima samo jednom u kombinaciji sa terminom "partner" i td;

d) Jezički ova sintagma nema nikakvo značenje jer se njome označava lice koje se nalazi u partnerskom odnosu sa istopolnom zajednicom, što nema nikakvog jezičkog i pravnog smisla reći. Jezički je ispravno reći "član zajednice", ali ne i "partner zajednice", isto kao što nije ispravno reći "jabuka zajednice";

2. U ovom članu nedostaju pravila od najvećeg značaja za partnere (v. analizu suštinskih nedostataka Osnova);

3. Potrebno je propisati da se jednak položaj partnera u odnosu prema bračnim drugovima ostvaruje garancijom uživanja svih prava, a ne samo procesnih prava, kao što je to bez opravdanja navedeno u st. 4; to se može učiniti upućivanjem na materijalna i procesna prava ili samo na prava.

4. Ispravno je reći "supružnici", kao što se to kaže u Porodičnom zakonu, a ne "bračni supružnici", kao što se to navodi u ovom i drugim članovima Osnova; alternativno, mogao bi se koristiti i izraz "bračni drugovi".

Права и обавезе партнера истополне заједнице у случају лишења слободе

Члан 31.

Партнер **истополне заједнице** који је лишен слободе и налази се у притвору или је на издржавању казне затвора има исто право на примање пакета, право на посете свог партнера и посете у посебним просторијама као и **брачни супружник**, у складу са законом којим се уређује извршење притвора и казне затвора.

Komentar:

1. Koje su to obaveze partnera o kojima se govori u naslovu člana?

2. U ovom članu nedostaje upućivanje na druga prava koja su od najvećeg značaja za partnere (v. analizu suštinskih nedostataka Osnova);

Права и обавезе партнера истополне заједнице у току болничког лечења

Болничко лечење

Члан 32.

Партнер **истополне заједнице** који се налази на болничком лечењу има исто право на посету свог партнера као и **брачни супружник**, у складу са законом који одређује услове болничког лечења.

Коментар:

1. Које су то обавезе партнера о којима се говори у наслову члана?
2. У овом члану недостaje упућивање на друга права која су од највећег значаја за partnere (v. анализу суштinskiх недостатака Основа);

Пристанак за неспособног партнера

Члан 33.

Ради заштите интереса и добробити свог партнера који није способан да на предложену медицинску меру да пристанак уређен посебним законским прописима, истополни партнери имају једнака права и обавезе као и брачни супружници.

Коментар:

Oва одредба је сувишна ако се преузме препоручена одредба из Модела уместо чл. 32, и то због тога што је одговор на ово питање садржан у одредби Модела.

Лична права партнера **истополне заједнице**

Коментар:

Jedan član ne može imati два naslova.

Споразумни избор презимена

Члан 34.

Приликом склапања истополне заједнице **лица која склапају истополну заједницу** могу се споразумети да:

- 1) свако задржи своје презиме;
- 2) као заједничко презиме узму презиме једног од њих;
- 3) као заједничко узму оба презимена и споразумно одреде које ће презиме употребљавати на првом, а које на другом месту;
- 4) сваки од њих уз своје презиме узме и презиме **истополног** партнера и одлучи које ће бити на првом, а које на другом месту.

Коментар:

1. Одредбе о избору презимена су саставни део поступка регистрације, те их је потребно преместити у део текста који се бави регистрацијом;
2. Уместо речи "лица која склапају истополну заједницу", потребно је рећи "partnerи".

Идржавање у оквиру истополне заједнице

Коментар:

Jedan član ne može imati два naslova.

Издржавање партнера

Члан 35.

Издржавање је право и дужност партнера **истополне заједнице**.

Кomentar:

1. U ovom članu nedostaje upućivanje na međusobnu obavezu izdržavanja (v. analizu suštinskih nedostataka Osnova);

2. Nedostaju sledeća pravila koja su predložena u Modelu, a koja su od najvećeg značaja za imovinsku sigurnost partnera:

"Partner koji nema dovoljno sredstava za izdržavanje, a nesposoban je za rad ili je nezaposlen, ima право na izdržavanje od drugog partnera, srazmerno njegovim mogućnostima.

Pravo na izdržavanje nema partner koji je u vreme sklapanja ništavog ili rušljivog registrovanog partnerstva znao za uzrok ništavosti odnosno rušljivosti, odnosno partner koji zna da zajednica života ne ispunjava propisane uslove za priznanje.

Obavezu izdržavanja nema partner za koga bi prihvatanje zahteva za izdržavanje predstavljalo očiglednu nepravdu."

Издржавање детета партнера **истополне заједнице**

Члан 36.

Партнер **истополне заједнице** дужан је да издржава дете другог партнера ако дете нема сродника који су по закону који уређује породичне односе дужни да га издржавају или сродници немају могућности за то.

Обавеза партнера **истополне заједнице** да издржава дете другог партнера постоји и после смрти родитеља детета, ако је до смрти тог родитеља између другог партнера и детета постојала заједница живота.

Ако је истополна заједница између родитеља детета и другог партнера поништена или раскинута, обавеза партнера да издржава дете другог партнера престаје.

Кomentar:

U ovom članu se dete koje živi u istopolnoj zajednici diskriminatorno tretira u odnosu na dete koje živi u heteroseksualnoj zajednici; ovaj nedostatak je potrebno otkloniti preuzimanjem odredbi iz Modela (v. analizu suštinskih nedostataka Osnova).

Кomentar:

Nedostaju druga pravila o izdražavanju koja su od najvećeg značaja za imovinsku sigurnost partnera (v. analizu suštinskih nedostataka Osnova).

ИМОВИНСКИ ОДНОСИ

Кomentar:

1. Potrebno je uneti redni broj ispred naslova odeljka;
2. Pravila o imovinskim odnosima se mogu podvesti pod naslov prethodnog odeljka ("Pravne posledice istopolne zajednice").

Имовина партнера

Члан 37.

Партнери **истополне заједнице** могу **имати** посебну и заједничку имовину.

Коментар:

Potrebno je reći da imovinu partnera čini zajednička i posebna imovina ili kao što je rečeno u Modelu, a ne da partneri imaju imovinu, jer se imovina nema, postoje samo imovinska prava koja neko ima ili uživa.

Посебна имовина

Члан 38.

Посебну имовину чини имовина коју је партнер **истополне заједнице** стекао пре закључења истополне заједнице, као и имовина коју је стекао у току трајања заједнице, наслеђем, поклоном или другим облицима бестеретног стицања.

Сваки партнер **истополне заједнице** самостално управља и располаже посебном имовином, ако се партнери нису друкчије договорили.

Коментар:

U st.1. nedostaje određenje da posebnu imovinu partnera čini i imovina stečena deobom zajedničke imovine.

Право на сразмерни **удео** увећане имовине

Члан 39.

Ако је током трајања истополне заједнице дошло до незнатног увећања вредности посебне имовине једног партнера, други партнер има право на потраживање у новцу сразмерно свом доприносу.

Ако је током трајања истополне заједнице дошло до знатног увећања вредности посебне имовине једног партнера, други партнер има право на удео у тој имовини сразмерно свом доприносу.

Коментар:

Naslov člana ne odgovora njegovoj sadržini jer se u st. 1 govori o pravu na traživanje u novcu, a samo u st. 2. o pravu na srazmerni udeo.

Заједничка имовина

Члан 40.

Заједничку имовину чини имовина коју су партнери **истополне заједнице** стекли радом у току трајања истополне заједнице, као и приходи из те имовине.

У заједничку имовину улазе и приходи од посебне имовине који су остварени радом партнера **истополне заједнице**, као и имовина стечена игром на срећу, осим ако је у ту игру један партнер улагао посебну имовину.

Коментар:

Nedostaju druga pravila o zajedničkoj imovini koja su od najvećeg značaja za imovinsku sigurnost partnera (v. analizu suštinskih nedostataka Osnova).

Упис права на имовину

Члан 41.

Права партнера истополне заједнице на заједничкој имовини у смислу овог закона уписују се у јавне регистре права на непокретностима и друге одговарајуће регистре имовине на име оба партнера као њихова заједничка имовина са неопредељеним деловима.

Ако је у јавне регистре права на непокретностима и друге одговарајуће регистре имовине уписан као власник заједничке имовине само један партнер истополне заједнице, сматраће се **као** да је упис извршен на име оба партнера, **ако** до уписа није дошло на основу писаног уговора закљученог између партнера.

Ако су у јавне регистре права на непокретностима и друге одговарајуће регистре имовине уписана оба партнера истополне заједнице као сувласници на опредељеним деловима, сматраће се да су **на овај начин** извршили деобу заједничке имовине.

Коментари:

1. Ne postoji pravo na imovinu, kao što je to navedeno u naslovu i st. 1, postoje samo imovinska prava;
2. U st. 1. nije potrebno reći "u smislu ovog zakona" jer se to podrazumeva;
3. U st. 1, 2. i 3. potrebno je reći "registre prava na nepokretnostima i drugih prava", umesto što se kaže "registre prava na nepokretnostima i druge odgovarajuće registre imovine", i to zbog brojnih razloga;
4. Ne postoji vlasnik imovine, kao što je to navedeno u st. 2, postoji vlasnik stvari;
5. U st. 2. potrebno je izbrisati reč "kao" jer ona nema nikakvo pravno značenje u kontekstu ove odredbe;
6. U st. 2. potrebno je pre reči "ako" uneti reč "osim";
7. U st. 2. potrebno je propisati tri situacije u kojima se pravo ne upisuje na ime oba partnera, i to onako kako je predloženo u Modelu: "osim ako nakon upisa nije zaključen pismeni sporazum partnera o deobi zajedničke imovine odnosno ugovor o posebnom režimu imovine u partnerstvu iz člana xxx. ovog zakona, ili je o pravima partnera na nepokretnosti odlučivao sud".
8. Kaže se "udeo", a ne "deo", kao što je to rečeno u st. 3.
9. Nije potrebno navesti reči "na ovaj način" jer one nemaju dodatnu normativnu vrednost.

Ограничење располагања заједничком имовином

Члан 42.

Својим делом у **неподељеној** заједничкој имовини партнер **нетополне заједнице** не може самостално располагати, нити га може оптеретити правним послом међу живима.

Коментари:

1. Овај члан би требало да буде посвећен питању управљања и располагања заједничком имовином, а не само питању располагања
2. Каже се "udeo", а не "deo", као што је то речено у одредби;
3. Заједничка имовина је неподелјена, те је ова реч сувишна;
4. Недостaje основно правило о управљању и располагању заједничком имовином (v. анализу суштinskiх недостатака Основа);
5. Недостaje правило о пословима редовног управљања које би требало да гласи: "Сматра се да послове редовног управљања партнер увек предузима уз сагласност другог партнера".
6. Недостaju правила о деоби заједничке имовине (v. анализу суштinskiх недостатака Основа);
7. Не propisuје се shodna примена других propisa (v. анализу суштinskiх недостатака Основа).

Одговорност **партнера за сопствене обавезе**

Члан 43.

За сопствене обавезе преузете пре или после склапања истополне заједнице одговара партнер који их је преузео својом посебном имовином, као и својим уделом у заједничкој имовини.

Коментар:

Није потребно opterećivати наслов речу "partner" која се подразумева.

Одговорност **партнера **нетополне заједнице** за обавезе према трећим лицима**

Члан 44.

За обавезе које један партнер **нетополне заједнице** преузме према трећим лицима ради подмирења текућих потреба заједнице, као и за **обавезе које по прописима терете оба партнера**, одговарају партнери солидарно заједничком и својом посебном имовином.

Партнер који из своје посебне имовине испуни солидарну обавезу, има право да захтева да му други партнер накнади део обавезе који пада на њега.

Коментари:

1. Није потребно opterećivати наслов речу "partner" која се подразумева.
2. Код "obaveza које терете оба партнера" из ст. 1, потребно је одговорити на претходно питање, а наиме да ли се ради о обавезама које се vezују за заједничку или поделјену имовину, а s обзиrom на то да се на ово питање не одговара у предложеној формулацији. Оправдано је задржати propisано правило само ако се ради о обавези која opterećује заједничку имовину, али не i ако се ради о обавези која opterećује посебну имовину партнера, те је у том смислу потребно modifikovati га, односно precizirati.

Уговор о имовини партнера

Члан 45.

Партнери током трајања истополне заједнице или пре закључења заједнице могу своје имовинске односе на постојећој или будућој имовини уредити **уговором о имовини** партнера.

Уговор о имовини партнера **истополне заједнице** закључује се у облику јавнобележнички потврђене (солемнизоване) исправе. Приликом потврђивања (солемнизације) уговора јавни бележник је дужан да уговорнике нарочито упозори на то да се њиме искључује законски режим заједничке имовине, о чему ставља напомену у клаузули о потврђивању.

Уговор о имовини партнера **истополне заједнице** који се односи на непокретности уписује се у јавни регистар права на непокретностима.

Кomentar:

Radi se o ugovoru koji isključuje zakonski režim zajedničke imovine, što se kaže u st. 2, te je zbog toga potrebno izričito navesti u naslovu i u st. 1. da se radi o ugovoru o "posebnoj" imovini, umesto što se kaže da je to "ugovor o imovini". Alternativno, mogu se koristiti sledeće reči iz Modela: "ugovor o posebnom režimu imovine".

Право на наслеђивање

Члан 46.

На питања у вези наслеђивања партнера **истополне заједнице** примењују се одредбе **закона којим** се уређује наслеђивање, при чему је партнер **истополне заједнице** у праву наслеђивања изједначен са **брачним супружником**.

Кomentar:

1. Potrebno je istaći da se odredbe zakona kojima se uređuje nasleđivanje supružnika "shodno" primenjuju na nasleđivanje partnera, jer se one ne mogu primeniti u obliku u kojem su propisane, kao što se to sugeriše u predloženom pravilu, već samo shodno;

2. Zbog pravne sigurnosti partnera, potrebno je izričito uputiti na "zakone" u množini, a ne u jednini, kao što je to učinjeno u predloženom pravilu, a s obzirom na to da se uz odredbe centralnog zakona o nasleđivanju, shodno primenjuju i odredbe drugih zakona, na primer u vezi sa nasleđivanjem prava iz dobrovoljnog penzijskog osiguranja, prava autora, potraživanje naknade nematerijalne štete i dr.

3. Potrebno je preuzeti sledeća pravila iz Modela koja se odnose na gubitak prava na nasleđivanje:

"Partner gubi pravo zakonskog nasleđivanja:

a) ako je ostavilac podneo tužbu za raskid registrovanog partnerstva, a posle njegove smrti se utvrdi da je tužba bila osnovana;

b) ako je njegovo registrovano partnerstvo sa ostaviocem poništeno posle ostaviočeve smrti, a iz razloga koji su partneru bili poznati u trenutku zaključenja registrovanog partnerstva;

c) ako je njegova zajednica života sa ostaviocem trajno prestala njegovom krivicom pre ostaviočeve smrti ili u sporazumu sa ostaviocem."

ПОРЕЗИ

Члан 47.

У погледу било које **законом или подзаконским прописом прописане обавезе**, права или **повластице**, која се односи на пореска или слична фискална давања партнери **истополне заједнице** имају исти положај као и **брачни супружници**.

Komentari:

1. Naslov člana je neopravdano napisan velikim slovima;
2. Dovoljno je reći "propisane obaveze, prava ili olakšice", umesto "zakonom ili podzаконским прописом прописане...", а посебно узимајући у обзир стилски неоправдано коришћење речи "propisom propisane";
3. Ne kaže se "повластица", već "olakšica", а у складу са Законом о пореском поступку и пореској администрацији;
4. Potrebno je konsultovati стручњацима из Пореске управе у вези са овим правилом.

Члан 48.

~~Забрањено је неповољније поступање према партнерима **истополне заједнице** у погледу обавеза, права или повластица, које се односе на пореска или слична фискална давања од оног које је омогућено **брачним супружницима**.~~

Komentar:

Pravilo iz ovog člana je istovetno pravilu iz prethodnog člana, te tako čl. 48. nema dodatnu normativnu vrednost u odnosu na čl. 47, zbog čega ga je potrebno izbrisati.

Порез на промет непокретности

Члан 49.

Партнер **истополне заједнице** ослобођен је обавезе плаћања пореза на **промет непокретности** у случају стицања непокретности на основу наслеђивања, уговора о поклону и у другим случајевима стицања непокретности без накнаде:

- 1) ако је промет непокретности извршен између партнера за време трајања истополне заједнице;
- 2) ако је **наследно** имовину партнера - оставиоца са којим је живео у истополној заједници у тренутку смрти партнера;
- 3) ако му је као поклонпримцу уступљена имовина у оставинском поступку, а коју **би наследно да се наследник - поклонодавац одрекао наслеђа**.

Komentari:

1. Potrebno je koristiti širi pojam "porez na prenos apsolutnih prava", kao što se kaže u Zakonu o porezu na imovinu, а не ужи појам "porez na promet nepokretnosti", као што се то предлаже у овом члану;
2. Potrebno je konsultovati стручњацима из Пореске управе у вези са правилима из овог члана.

3. Koji je to "drugi slučaj sticanja nepokretnosti bez naknade" u odnosu između partnera, a s obzirom na to da Zakon o porezu na imovinu govori o oslobađanju supružnika od poreske obaveze u slučaju nasleđa i poklona (čl. 21.);

4. Pravilo iz tač. 3. se ne može razumeti.

ПЕНЗИЈА

Komentar:

Naslov člana je neopravdano napisan velikim slovima;

Члан 50.

У случају смрти осигураника или корисника пензије под чланом његове породице, ~~осим лица утврђених прописима којима се уређује пензијско осигурање,~~ сматра се и партнер ~~истополне заједнице~~ и дете које партнер ~~истополне заједнице~~ издржава.

Komentari:

1. Nije propisano pravilo o uživanju prava, te ga je zato potrebno propisati na način na koji je to učinjeno u Modelu: "Partneri uživaju sva prava iz penzijskog osiguranja kao i bračni drugovi, na osnovu shodne primen zakona kojim se reguliše penzijsko osiguranje".

2. Nije potrebno opterećivati tekst precrtanim rečima.

ДРУГА ПРАВА ПО ОСНОВУ ИСТОПОЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Komentari:

1. Naslov člana je neopravdano napisan velikim slovima;

2. Potrebno je jezički jednostavno reći "prava u drugim oblastima", a ne jezički komplikovano "prava po osnovu zajednice", kao što je to učinjeno u naslovu.

Члан 51.

Истополна заједница се изједначава са брачном заједницом у погледу признавања других права и слобода која припадају **брачним супружницима**, а посебно у погледу права из радног односа, коришћења јавних услуга, боравка на територији Републике Србије партнера који је страни држављанин, признавања истополних заједница регистрованих, односно заснованих у иностранству, међународне заштите и стицања држављанства.

Права и обавезе у систему обавезног здравственог осигурања и здравствене заштите

Члан 52.

Партнер ~~истополне заједнице~~ има право на здравствену заштиту и здравствено осигурање на начин, по поступку и у обиму као и **брачни супружник и чланови његове уже породице**, у складу са прописима из области здравствене заштите и здравственог осигурања.

Komentari:

1. Naslov člana ne odgovara njegovoj sadržini jer se u odredbi ovog člana govori samo o pravima, a ne i obavezama, kao što je to navedeno u naslovu.

2. Potrebno je izbrisati reči "i članovi njegove porodice" jer se položaj partnera izjednačava sa položajem bračnog druga, a ne i sa položajem drugih članova njegove uže porodice, kao što se to kaže u odredbi.

Права из социјалне и дечје заштите

Члан 53.

Партнери ~~истополне заједнице~~ и деца коју партнери издржавају у складу са овим законом, имају право на социјалну и дечју заштиту као и супружници и деца коју издржавају на начин, по поступку и у обиму утврђеним у складу са прописима из области социјалне ~~и дечје~~ заштите.

Кomentари:

1. Socijalna zaštita obuhvata i socijalnu zaštitu dece, te zbog toga nije potrebno praviti razliku kao u naslovu i odredbi člana;

2. Da bi se pravilo precizno odredilo potrebno je reći da partner i dete "drugog partnera" koje on izdržava, ima ista prava kao i supružnik i "pastorak" koga on izdržava, jer se to ne može zaključiti iz ponuđene formulacije;

3. Potrebno je izbrisati reči "u skladu sa" da bi odredba bila sasvim jasna.

Право на накнаду штете

Члан 54.

У случају повреде права личности, ~~штете~~ настале у случају смрти, телесне повреде или оштећена здравља једног партнера, други партнер има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете у складу са законом који уређује облигационе односе.

Партнери ~~истополне заједнице~~, деца партнера ~~истополне заједнице~~ и деца издржавана од партнера у истополним заједницама ~~сматрају се члановима уже породице у смислу одредаба закона који уређује облигационе односе и имају право на правичну новчану накнаду неимовинске штете у случају смрти или особито тешког инвалидитета блиске особе.~~

Кomentари:

1. Potrebno je predvideti shodnu primenu samo onih odredbi Zakona o obligacionim odnosima koje odgovaraju na pitanje ko ima pravo na naknadu neimovinske štete u slučaju smrti ili teškog invaliditeta jednog lica (čl. 201), i to u smislu da ovo pravo pripada partneru u istopolnoj zajednici (registrovanoj i neregistrovanoj), na isti način na koji pripada bračnom drugu ili vanbračnom partneru, a s obzirom na to da ZOO ne odgovara na druga pitanja koja se odnose na položaj bračnog i vanbračnog druga iz ovog člana;

2. Potrebno je preuzeti sledeće pravilo iz Modela: "U slučaju smrti ili naročito teškog invaliditeta jednog partnera, drugi partner ima pravo na naknadu nematerijalne štete odnosno pravičnu novчанu naknadu za pretrpljene duševne bolove zbog smrti ili naročito teškog invaliditeta bliskog lica, prema opštim pravilima o naknadi štete."

3. Potrebno je izbrisati sva druga pravila predložena u čl. 54. jer, sa jedne strane, neka od njih nemaju pravni osnov u Zakonu o obligacionim odnosima, kao što je to slučaj sa naknadom nematerijalne štete usled povrede prava ličnosti i oštećenja zdravlja partnera ako pri tome nije došlo do smrti ili naročito teškog invaliditeta partnera, dok sa druge strane, neka od njih se već primenjuju neposredno na osnovu ovog zakona, kao što je to slučaj sa naknadom materijalne štete, bez obzira šta je uzrok ove štete.

РЕГИСТАР ИСТОПОЛНИХ ЗАЈЕДНИЦА

Кomentar:

Potrebno je uneti redni broj ispred naslova odeljka.

Члан 55.

Регистар истополних заједница води се у облику јединствене централне писане и електронске базе података о свим склопљеним истополним заједницама. У регистар истополних заједница уписују се истополне заједнице држављана Србије закључена у Србији или у другој држави, као и истополне заједнице страних држављана закључене у Србији.

Кomentari:

1. Nedostaje naslov člana;
2. U skladu sa određenjem matičnih knjiga u Zakonu o matičnim knjigama, potrebno je na prvom mestu reći da Registar jeste "jedinstvena evidencija o istopolnim zajednicama", a ne da se vodi "u obliku" jedinstvene evidencije, odnosno baze podataka, kao što se to čini u predlogu odredbe;
3. Potrebno je reći da se registar vodi u papirnom i elektronskom obliku, a ne u "pisanom" i elektronskom obliku, kao što se to čini u predlogu odredbe, jer se prilikom pisanja može jednako koristiti papir i elektronski uređaj, na primer kompjuter;
4. Potrebno je reći "zaključene", a ne "zaključena", kao što se to čini u predlogu odredbe;
5. Potrebno je reći "zajednice zaključene pred organom javne vlasti Republike Srbije i druge države", umesto što se kaže u Srbiji i drugoj državi, a s obzirom na to da u nekim slučajevima organi javne vlasti RS mogu da zaključe zajednicu iako nisu "u Srbiji";
6. Nedostaje pravilo o nadležnosti za ustanovljenje Registra iz Modela koje kaže: "Registar ustanovljava ministarstvo nadležno za poslove državne uprave", a s obzirom na to da se mora propisati nadležnost organa koji ustanovljava registar.

Садржина Регистра истополних заједница

Члан 56.

Регистар истополних заједница садржи:

1) основни упис и то:

1. податке о партнерима ~~истополне заједнице~~: име и презиме, дан, месец, годину и место рођења, јединствени матични број, држављанство, ~~занимање~~, пребивалиште и адресу стана;

2. податке о склапању истополне заједнице: дан, месец, годину и место склапања заједнице и изјаве партнера о презимену након склапања заједнице;
  3. податке о родитељима партнера: име и презиме **и датум рођења**;
  4. податке о сведоцима приликом склапања истополне заједнице: име, презиме и пребивалиште сведока;
  5. податке о службеним лицима: име и презиме матичара; име и презиме тумача, ако је приликом склапања партнерства било неопходно присуство тумача;
- 2) измену, допуну или брисање основног уписа и то:
1. престанак истополне заједнице: ~~смрћу партнера, проглашењем несталог партнера истополне заједнице умрлим, поништењем или раскидом истополне заједнице~~;
  2. промену имена и презимена партнера,
  3. накнадне исправке грешака и друге промене у вези са уписаним подацима.

Саставни део регистра истополних заједнице су исправе које су основ за упис података, као и измену, допуну и брисање података у том регистру.

~~На обраду података примењују се прописи којима се уређује заштита личних података и информациона безбедност.~~

Komentari:

1. Zašto se obrađuje podatak o zanimanju partnera, a s obzirom na to da se isti podatak ne obrađuje u matičnoj knjizi venčanih? Prema zakonu o zaštiti podataka o ličnosti svrha obrade mora biti određena, a ako je nema nije dopušteno obrađivati podatak;

2. Potrebno je propisati da se upisuje i podatak o nazivu države rođenja ako je partner rođen u inostranstvu, kao što je to propisano i za matične knjige venčanih;

3. Zašto se obrađuje podatak o datumu rođenja roditelja partnera, a s obzirom na to da se isti podatak ne obrađuje u matičnoj knjizi venčanih? Prema zakonu o zaštiti podataka o ličnosti svrha obrade mora biti određena, a ako je nema nije dopušteno obrađivati podatak;

4. Već je u tekstu rečeno kako prestaje zajednica, te nije potrebno time opterećivati ovu odredbu;

5. Pravilo iz poslednjeg stava je potrebno izbrisati jer važe odredbe posebnih zakona u kojima je ono sadržano, bez obzira da li se ponavlja u ovom tekstu. Umesto njega neophodno je sa stanovišta Zakona o zaštiti podataka o ličnosti odrediti rukovaoca podataka, a to su zajedno nadležno ministarstvo i matičar koji vodi matične knjige.

Вођење регистра истополних заједница

Члан 57.

Регистар истополних заједница води се за територију јединице локалне самоуправе, а води га **надлежни орган јединице локалне самоуправе.**

~~Регистар истополних заједница води се у писаној и електронској форми.~~

~~Регистар истополних заједница у писаној форми води се ручно на прописаном образцу.~~

~~Регистар истопољних заједница у писаној форми се оверава на крају сваке календарске године и закључује са последњим редним бројем уписа у тој години.~~

~~Регистар истопољних заједница у електронској форми саставни је део Централног регистра становништва.~~

Кomentar:

1. Регистар води матичар, то је једино што је потребно рећи у ст. 1, а с обзиром на шодну примену Закона о матичним књигама у којем се прописује друга правила, као што је повераванје послова вођења матичних књига јединицама локалне самоуправе;

2. Ст. 2. је потребно избрисати јер је то већ речено у чл. 55, и то на погрешан начин;

3. Ст. 3. и 4. је потребно избрисати јер се прописује шодна примена одредби Закона о матичним књигама у којима су садржана правила из ових ставова.

4. Потребно је рећи да регистар може представљати изворну службену евиденцију за потребе обраде личних података, у складу са законом којим се уређује централни регистар становништва. Сам регистар истополних заједница не може се третирати као део Централног регистра, већ се изменама закона којим се уређује централни регистар становништва може прописати да се поједини подаци из регистра истополних заједница обрађују. У том смислу се ова одредба може избрисати јер се оно што она каже у сваком случају мора прописати посебним законом.

Образац, оверавање и закључивање Регистра истопољних заједница

Члан 58.

~~Образац и ближи начин вођења, оверавања и закључивања регистра истопољних заједница у писаној форми као и ближи начин вођења регистра истопољних заједница у електронској форми прописује орган државне управе надлежан за послове вођења матичних књига (у даљем тексту: Министарство).~~

Кomentar:

Чл. 58. је потребно избрисати јер се прописује шодна примена одредби Закона о матичним књигама у којима је садржано правило из овог члана.

Улога матичара у вођењу Регистра истопољних заједница

Члан 59.

~~Регистар истопољних заједница воде матичари.~~

~~Матичар има право да исправи грешке које је приметио пре закључивања уписа у регистар истопољних заједница~~

~~Након закључивања уписа у регистар истопољних заједница матичар сме извршити исправке на основу решења надлежног органа управе.~~

Кomentar:

Чл. 59. је потребно избрисати јер је, прво, речено да Регистар води матичар, а друго, јер се прописује шодна примена одредби Закона о матичним књигама у којима су садржана остала правила из овог члана.

Употреба података из регистра истонолних заједница

Члан 60.

Подаци из регистра истонолних заједница могу се користити у складу са законом којим се уређује заштита података о личности или на основу писане сагласности лица на које се подаци односе.

Податке из регистра истонолних заједница може користити Министарство за повезивање тих података и података из других евиденција које води, као и за обављање других послова из своје надлежности.

Komentar:

Ћл. 60. је потребно изbrisати јер садржи правила која су већ садржана у одредбама Закона о заштити података о личности и других закона.

Сврха употребе података из регистра истонолних заједница

Члан 61.

Државни органи, органи локалне самоуправе и други органи, правна и физичка лица која врше јавна овлашћења могу користити податке из регистра истонолних заједница за обављање послова из своје надлежности, ако су за коришћење тих података овлашћени законом.

Подаци из регистра истонолних заједница могу се користити за статистичке, научне, истраживачке и друге намене, у складу са законом, на начин којим се не открива идентитет лица.

Komentar:

Ћл. 61. је потребно изbrisати јер садржи правила која су садржана у одредбама Закона о заштити података о личности.

Изводи и уверења

Члан 62.

Изводе и уверења из регистра истонолних заједница издаје матичар на основу података који се воде у регистру истонолних заједница.

Извод из регистра истонолних заједница садржи последње податке који су уписани у тај регистар до тренутка издавања извода.

Уверење које се издаје на основу података из регистра истонолних заједница садржи поједине податке уписане у регистар истонолних заједница или поједине чињенице о личном стању лица које проистичу из тих података.

Изводи и уверења издају се на захтев лица на које се уписује односи, на захтев других лица ако имају његово овлашћење у писаној форми или ако су на то овлашћени законом.

У случају да лице на које се подаци односе није живо и да за живота није дало изричито овлашћење за давање својих личних података, изводи и уверења из регистра истонолних заједница издају се само лицима која имају законски интерес за коришћење

личних података умрлог лица и ако се томе неprotиве његови наследници одређени у складу са законом којим се уређује наслеђивање.

Извод из регистра истополних заједница издаје се на обрасцу чији садржај и изглед прописује надлежно министарство.

Коментар:

Čl. 62. је потребно изbrisати јер се propisuје shodna primena одredbi Закона о матичним књигама у којима су садржана правила из овог члана.

Право на увид у регистар истополних заједница

Члан 63.

Право на увид у податке који су уписани у регистар истополних заједница има лице на које се подаци односе, као и лице које докаже постојање правног интереса.

Коментар:

Čl. 63. је потребно изbrisати јер се propisuје shodna primena одredbi Закона о матичним књигама у којима је садржано правило из овог члана.

Права партнера истополних заједница на заштиту података о личности

Члан 64.

На заштиту података о личности партнера уписаних у регистар истополних заједница примењују се одредбе закона којим се уређује заштита података о личности.

Коментар:

Umesto одredbe овог члана neophodно је propisати одredбу о shodној примени закона којим се уређују матичне књиге и то у vezi са свим питањима која nisu regulisана овим delом текста.

НЕРЕГИСТРОВАНА ИСТОПОЛНА ЗАЈЕДНИЦА

Коментар:

Potrebно је uneti redni broj ispred naslova odeljka.

Појам нерегистроване истополне заједнице

Члан 65.

Нерегистрована истополна заједница је заједница породичног живота два лица истог пола, која нису склопила истополну заједницу пред надлежним органом, ако заједница траје најмање три године и испуњава услове прописане за ваљаност истополне заједнице.

Постојање нерегистроване истополне заједнице доказује се на исти начин и под истим условима као и ванбрачна заједница.

Коментари:

1. Потребно је рећи "два пунолетна лица", као што је то учињено у одређенју регистроване заједнице (чл. 2.);

2. Потребно је отклонити недостатке појма који се односе на трајање заједнице (в. образложење у тексту који се односи на суштинске недостатке).

Последице као регистрована истополна заједница

Члан 66.

Неформална истополна заједница у погледу личних права, обавеза у вези са издржавањем деце партнера и имовинских односа партнера истополне заједнице, **осим права на преузимање презимена другог партнера**, производи исте последице као и регистрована истополна заједница.

Коментари:

1. Језички није могуће разумети наслов изнад члана, те је потребно изабрати друге примерене речи;

2. Заšto се користи реч "неформална", а не "нерегистрована заједница", као што је то учињено у чл. 65;

3. Потребно је отклонити недостатке који се односе на право на преузимање презимена (в. образложење у тексту који се односи на суштинске недостатке).

Последице као ванбрачна заједница

Члан 67.

Неформална истополна заједница у **домену** наслеђивања, пореског система, пензионог осигурања, система социјалне заштите и обавезног здравственог осигурања и здравствене заштите, права и обавеза из радних односа, приступа јавним и тржишним услугама производи **исте последице** које су посебним прописима којима се уређују та подручја, **признате ванбрачној заједници**.

Коментари:

1. Језички није могуће разумети наслов изнад члана, те је потребно изабрати друге примерене речи;

2. Заšto се користи реч "неформална", а не "нерегистрована заједница", као што је то учињено у чл. 65;

3. Потребно је рећи у "области", а не у "домену" и "подручју", јер се ради о областима правног регулисања;

4. Потребно је језички исправити конструкцију "последиче које су признате", јер се последице не признају;

5. Потребно је отклонити недостатке који се односе на изједначавање нерегистроване заједнице са ванбрачном заједницом (в. образложење у тексту који се односи на суштинске недостатке).

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Komentar:

Potrebno je uneti redni broj ispred naslova odeljka.

Рок за доношење подзаконских аката

Члан 68.

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од **годину дана** од дана ступања на снагу овог закона.

Komentar:

Dovoljno je odrediti rok od 6 ili 9 meseci, s obzirom da se ne radi o suviše složenoj materiji regulisanja, a u cilju omogućavanja uživanja prava u kraćem roku.

Рок за **оснивање регистра истополног партнерства**

Члан 69.

Регистар истополних заједница у писаној форми и регистар истополних заједница у електронској форми **успоставиће** се у року од **годину дана** од дана ступања на снагу овог закона.

Komentari:

1. Registar se ustanovljava, dakle, ne "osniva" se i ne "uspostavlja" se, kao što je to navedeno u naslovu i odredbi ovog člana;
2. Dovoljno je odrediti rok od 6 ili 9 meseci, s obzirom da se ne radi o suviše složenom poslu, a u cilju omogućavanja uživanja prava u kraćem roku.

Ступање на снагу и почетак примене закона

Члан 70.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику РС", а почиње да се примењује након **годину дана** од дана ступања на снагу овог закона.

Komentar:

Potrebno je reći 6 ili 9 meseci, a ne godinu dana od dana stupanja na snagu, a u skladu sa komentarom na čl. 68. i 69.